T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2025/230
KARAR NO : 2025/368
KARAR TR : 16/06/2025

ÖZET: Davacıya bağlanan engelli maaşının, *"işlediği suçun mahiyeti nedeniyle"* kesildiğinin bildirilmesine ilişkin, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı Başkanlığı işleminin iptali ve ödenmeyen maaşların davalıdan tahsili istemiyle açılan davanın, ADLİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : A.Y adına vasisi B.Y
Vekili : Av. S.Ö
Davalı : Bitlis Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, müvekkiline 2022 sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanun kapsamında bağlanmış olan engelli aylığı yardımının, Sosyal Yardımlar Genel Müdürlüğünün 24/04/2018 tarih ve 45707 sayılı genelgesi uyarınca, *"işlemiş olduğu suçun mahiyeti"* nedeniyle kesildiğinin saptanması üzerine tesis edilen Bitlis ili Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı Başkanlığının 13/11/2023 tarih ve 258 sayılı işleminin iptali ile kesintinin yapıldığı Nisan 2023'ten itibaren aylığın bağlanacağı tarihe kadar ödenmeyen aylıkların fazlaya ilişkin hakkı saklı kalmak kaydıyla şimdilik 1.000 TL'sinin yasal faizle birlikte ödenmesi istemiyle idari yargı yerinde dava açılmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. İdari Yargıda

2. **Van 3. İdare Mahkemesi 19/09/2024 tarih ve E.2023/3625, K.2024/1337 sayılı kararı** ile, uyuşmazlığın özel hukuk hükümleri çerçevesinde çözümlenmesi gerektiği ve davanın görüm ve çözümünde adli yargı yerlerinin görevli olduğu gerekçeleriyle davanın görev yönünden reddine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısımları şöyledir:

> *"...Öte yandan 25/01/2013 tarih ve 28539 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz Ve Kimsesiz Türk Vatandaşları İle Özürlü Ve Muhtaç Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Yönetmeliğin 19.maddesinde, "Bu Yönetmeliğin yürürlüğe girmesi ile birlikte muhtaçlık kararının alınması ve aylıkların bağlanmasına ilişkin tüm iş ve işlemler Vakıflar tarafından yerine getirilir." hükmü getirilmiştir.*
>
> *Yukarıda alıntısına yer verilen mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde; 3294 sayılı Kanuna göre faaliyet gösterecek vakıfların mütevelli heyetleri (çoğunlukla) belli kamu görevlilerinden oluşmasına rağmen, gerek 3294 sayılı Yasada, gerek diğer düzenlemelerde; sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıflarının kamu tüzel kişiliği şeklinde kurulduğuna*

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden dyLpcfu - CF0Kao1 - zb3CJPX - b9ER4M= ile erişebilirsin

işaret eden özel bir düzenlemeye yer verilmediği, söz konusu vakıfların Medeni Kanun hükümlerine tabi olarak kurulup faaliyette bulunmalarının öngörüldüğü, dolayısıyla engelli aylığının kesilmesine ilişkin Vakıf işlemlerine karşı açılan davaların özel hukuk hükümleri uyarınca çözümlenmesi gerektiği sonucuna ulaşılmaktadır.

Olayda, dava konusu işlemin Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı Başkanlığınca tesis edildiği ve bu işlemden kaynaklanan uyuşmazlığın özel hukuk hükümleri çerçevesinde çözümlenmesi gerektiği dikkate alındığında, davanın görüm ve çözümünde adli yargı yerlerinin görevli olduğu anlaşılmaktadır.

Nitekim, Erzurum Bölge İdare Mahkemesi Beşinci İdari Dava Dairesi'nin 14/02/2024 tarih ve E:2024/294, K:2024/424 sayılı kararı ve Uyuşmazlık Mahkemesi'nin 06/05/2024 tarih ve E:2024/200 K:2024/183 sayılı kararı da bu yöndedir..."

3. Davacı vekili bu kez, aynı istemle adli yargı yerinde dava açmıştır.

B. Adli Yargıda

4. **Bitlis 2. Asliye Hukuk Mahkemesi 18/03/2025 tarih ve E.2024/185 sayılı kararı** ile, uyuşmazlığın idari yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği gerekçesiyle, 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli merciin belirtilmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...Dava konusu işlemin, davacıya 2022 sayılı Kanun uyarınca engelli aylığı bağlanması isteminin kamu gücü kullanılarak tesis edilmiş, tek yanlı, kesin ve yürütülmesi zorunlu bir idari işlem niteliğinde olduğu, Devletin 2022 sayılı kanun gereğince muhtaç durumda bulunan özürlülere yaptığı parasal yardım için de bu yasanın kendisine açıkça verdiği görev nedeniyle aracılık yaptığı, 2022 sayılı Kanun'un 8 inci maddesi uyarınca Kanun'un 1 ve 2 nci maddelerinin kapsamına girenlerine Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığınca aylık bağlanacağı ve Bakanlık bütçesinin ilgili tertibinden ödeneceği şeklinde düzenleme bulunduğu, aynı maddenin ikinci fıkrasında aylık bağlanmasında Sosyal Yardımlaşma Dayanışma Vakıflarınca sosyal inceleme raporları ve gerektiğinde sağlık kurulu raporları da dikkate alınarak ilgililerin bu kanuna göre aylık bağlanmasına haiz oldukları yönünde verilmiş kararların esas alınacağının kabul edildiği, bu kanuni düzenlemeler bir arada değerlendirildiğinde ise, 2022 sayılı Kanun kapsamında Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarının Kuruluşu ve Organlarının 3294 sayılı Sosyal Yardımlaşma Teşvik Kanunu'nun 7 nci maddesinde düzenlendiği, 3294 sayılı Sosyal Yardımlaşma Teşvik Kanunu'nun 7 nci maddesi gereğince sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıflarının Türk Medeni Kanunu hükümlerine göre kurulmuş özel hukuk tüzel kişisi olsa dahi Sosyal Yardımlaşma Dayanışma Vakıflarının bu kanun kapsamındaki işlemlerini Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı adına tesis ettiği, 2022 sayılı Kanun kapsamında Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı adına kamusal görevler yüklenen bu vakıfların bu kapsamda kamu gücüne dayanak işlem tesis etmiş olması nedeniyle aldığı kararların da idari işlem niteliğinde olduğu, işlem ve kararların idare hukuku alanında hukuki sonuçlar doğurduğu, bir kamu idaresi olan Bakanlığın tesis edeceği aylık bağlama ya da kesme yolundaki tasarruflarda idari işlem mahiyetini koruyacak ve doğacak ihtilaflarda da yine idari yargı yeri görevli olacağından, idari işlemlerle ilgili uyuşmazlıkların adli yargı yerinde değil, idari yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği(Yargıtay 3. Hukuk dairesinin 2023/2517 Esas 2024/762 Karar sayılı ilamı), buna göre uyuşmazlığın adli yargı görev alanında kalmadığı..."

5. Bitlis 2. Asliye Hukuk Mahkemesince 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dava dosyası Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden dyLpcfu - CF0Kao1 - zb3CJPX - b9ER4M= ile erişebilirsin

III. İLGİLİ HUKUK

A. Mevzuat

6. Anayasanın *"A. İdarenin esasları", "1. İdarenin bütünlüğü ve kamu tüzel kişiliği"* başlıklı 123. maddesinin üçüncü fıkrası şöyledir:

"Kamu tüzelkişiliği, kanunla veya Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle kurulur."

7. 3294 sayılı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanunu'nun *"Amaç"* başlıklı 1. maddesi şöyledir:

"(Değişik: 16/6/1989-3582/1 md.)
Bu Kanunun amacı; fakru zaruret içinde ve muhtaç durumda bulunan vatandaşlar ile gerektiğinde her ne suretle olursa olsun Türkiye'ye kabul edilmiş veya gelmiş olan kişilere yardım etmek, sosyal adaleti pekiştirici tedbirler alarak gelir dağılımının adilane bir şekilde tevzi edilmesini sağlamak, sosyal yardımlaşma ve dayanışmayı teşvik etmektir."

8. 3294 sayılı Kanun'un *"Kapsam"* başlıklı 2. maddesi şöyledir:

"Fakrü zaruret içinde ve muhtaç durumda bulunan kanunla kurulu sosyal güvenlik kuruluşlarına tabi olmayan ve bu kuruluşlardan aylık ve gelir almayan (...)vatandaşlar ile geçici olarak küçük bir yardım veya eğitim ve öğretim imkanı sağlanması halinde topluma faydalı hale getirilecek, üretken duruma geçirilebilecek kişiler bu Kanun kapsamı içindedir.
(Ek fıkra: 30/5/1997-KHK-572/17 md.; Değişik ikinci fıkra: 17/4/2008-5754/77 md.) Ancak, 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 60 ıncı maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde sayılan genel sağlık sigortalısı ve bakmakla yükümlü olduğu kişilerin 5510 sayılı Kanun gereği ödedikleri katılım payları bu Kanun kapsamındadır. Ancak yıl içinde ödenen tutarlar, takip eden yılda Hazine tarafından Fona geri ödenir.
(Ek fıkra: 4/7/2012-6353/17 md.) Ayrıca, kanunla veya Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle kurulu sosyal güvenlik kuruluşlarına tabi olmakla veya bu kuruluşlarca aylık veya gelir bağlanmış olmakla birlikte, Fon Kurulunca belirlenecek ölçütlere göre; hane içindeki kişi başına düşen geliri, onaltı yaşından büyükler için belirlenen aylık net asgari ücretin 1/3'ünden az olan kişilerden fakir ve muhtaç durumda bulunanlar da bu Kanun kapsamındadır.
(Ek fıkra: 4/7/2012-6353/17 md.) Her türlü acil durum ve afetten zarar görenler ve şehit yakınları ile gaziler ise, Fon Kurulu ile Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarınca belirlenecek kriter ve süreler çerçevesinde bu Kanun ile sağlanacak haklardan yararlandırılır."

9. 3294 sayılı Kanun'un *"Kuruluş"* başlıklı 3. maddesi şöyledir:

"Bu Kanunda öngörülen hizmetlerin gerçekleştirilmesi için Cumhurbaşkanınca görevlendirilen Cumhurbaşkanı yardımcısına veya bakana bağlı ve T.C. Merkez Bankası nezdinde Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu kurulmuştur."

10. 3294 sayılı Kanun'un *"Vakıflar"* başlıklı 7. maddesi şöyledir:

"(Değişik birinci fıkra: 1/12/2004-5263/19 md.) Bu Kanunun amacına uygun faaliyet ve çalışmalar yapmak ve ihtiyaç sahibi vatandaşlara nakdî ve aynî yardımda bulunmak üzere her il ve ilçede sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıfları kurulur.

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden dyLpcfu - CF0Kao1 - zb3CJPX - b9ER4M= ile erişebilirsin

(Değişik ikinci fıkra: 1/12/2004 – 5263/19 md.) Mülkî idare amirleri vakfın tabii başkanı olup, illerde belediye başkanı, defterdar, il millî eğitim müdürü, il sağlık müdürü, il tarım müdürü, il sosyal hizmetler ve çocuk esirgeme kurumu müdürü ve il müftüsü; ilçelerde belediye başkanı, mal müdürü, ilçe millî eğitim müdürü, Sağlık Bakanlığının ilçe üst görevlisi, varsa ilçe tarım müdürü ve ilçe müftüsü vakfın mütevelli heyetini oluşturur. Ayrıca her faaliyet dönemi için, il dahilindeki köy ve mahalle muhtarlarının valinin çağrısı üzerine yapacağı toplantıya katılanların salt çoğunluğuyla kendi aralarından seçecekleri birer muhtar üye ile ilde kurulan ve bu Kanunda belirtilen amaçlara yönelik faaliyette bulunan sivil toplum kuruluşlarının yöneticilerinin kendi aralarından seçecekleri iki temsilci ve hayırsever vatandaşlar arasından il genel meclisinin seçeceği iki kişi; ilçe dahilindeki köy ve mahalle muhtarlarının kaymakamın çağrısı üzerine yapacağı toplantıya katılanların salt çoğunluğu ile kendi aralarından seçecekleri birer üye ile ilçede kurulu ve bu Kanunda belirtilen amaçlara yönelik faaliyette bulunan sivil toplum kuruluşlarının yöneticilerinin kendi aralarından seçecekleri bir temsilci ve hayırsever vatandaşlar arasından il genel meclisinin seçeceği iki kişi mütevelli heyetinde görev alırlar. İl veya ilçede bu Kanunda belirtilen amaçlara yönelik faaliyette bulunan sivil toplum kuruluşu olmaması halinde, hayırsever vatandaşlar arasından il genel meclisinin seçeceği üçüncü bir kişi daha mütevelli heyetinde görev yapar.

(Ek fıkra: 20/2/2014-6525/18 md.) Büyükşehir belediyesi bulunan illerdeki il ve ilçe sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıflarında, ikinci fıkrada hayırsever vatandaşlar arasından seçileceği belirtilen iki üye; il sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıfları için doğrudan vali tarafından, ilçe sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıfları için ise kaymakamın teklifi üzerine vali tarafından belirlenir. Ayrıca, il veya ilçede bu Kanunda belirlenen amaçlara yönelik faaliyette bulunan sivil toplum kuruluşu bulunmaması hâlinde il sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıfları için doğrudan vali tarafından, ilçe sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıfları için ise kaymakamın teklifi üzerine vali tarafından üçüncü bir kişi daha belirlenir. İl veya ilçe sınırları içerisinde köy bulunmaması hâlinde, köy muhtarı yerine bir mahalle muhtarı daha mütevelli heyetinde görev yapar. İlde vali, bir vali yardımcısını başkan vekili olarak; büyükşehir belediye başkanı, genel sekreteri veya genel sekreter yardımcısını; il belediye başkanı da bir belediye başkan yardımcısını toplantılarda kendisini temsil etmek üzere görevlendirebilir.

Vakıf senetleri mahallin en büyük mülki idare amiri tarafından Medeni Kanundaki hükümlere göre tescil ettirilir.

(Mülga dördüncü fıkra: 1/12/2004-5263/19 md.)

(Ek fıkra: 16/5/2018-7144/7 md.) Vakıflar, 18/10/2012 tarihli ve 6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanununun 34 üncü maddesinin ikinci fıkrası hükmüne göre, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Sosyal Yardımlar Genel Müdürlüğünce imzalanacak işletme düzeyinde toplu iş sözleşmesi kapsamında işyerleridir."

11. 3294 sayılı Kanun'un *"Vakfın gelirleri"* başlıklı 8. maddesi şöyledir:

"Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarının gelirleri;
a) Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonundan aktarılacak miktardan,
b) (Mülga: 7/12/2004-5272/87 md.)
c) (Mülga: 2/3/2014-6529/16 md.)
d) İşletme ve iştiraklerden elde edilecek gelirlerden,
e) Diğer gelirlerden,
Teşekkül eder.
(Ek ikinci fıkra: 16/6/1989 - 3582/4 md.; Mülga: 7/12/2004-5272/87 md.)"

12. 5737 sayılı Vakıflar Kanunu'nun *"Tüzel kişilik"* başlıklı 4. maddesi şöyledir:

"Vakıflar, özel hukuk tüzel kişiliğine sahiptir."

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden dyLpcfu - CF0Kao1 - zb3CJPX - b9ER4M= ile erişebilirsin

13. 2022 sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanun'un 1. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"Değişik: 14/4/2016-6704/1 md.)
Sosyal güvenlik kuruluşlarının herhangi birisinden her ne nam altında olursa olsun bir gelir veya aylık hakkından yararlananlar ile uzun vadeli sigorta kolları açısından zorunlu olarak sigortalı olunması gereken bir işte çalışanlar, nafaka bağlanmış veya nafaka bağlanması mümkün olanlar veya 24/5/1983 tarihli ve 2828 sayılı Sosyal Hizmetler Kanunu hükümlerine göre harçlık ödenenler hariç olmak kaydıyla, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları tarafından muhtaç olduğuna karar verilen 65 yaşını doldurmuş Türk vatandaşlarına, muhtaçlık hâli devam ettiği müddetçe (4.387) gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımından bulunacak tutarda aylık bağlanır."

14. 2022 sayılı Kanun'un 2. maddesi şöyledir:

"(Değişik: 12/7/2013-6495/73 md.)
65 yaşını doldurmamış olmasının yanı sıra;
a) Başkasının yardımı olmaksızın hayatını devam ettiremeyecek şekilde engelli olduklarını ilgili mevzuatı çerçevesinde alınacak sağlık kurulu raporu ile kanıtlayan, 18 yaşını dolduran Türk vatandaşı engellilerden; sosyal güvenlik kuruluşlarının herhangi birisinden her ne nam altında olursa olsun bir gelir veya aylık hakkından yararlananlar ile uzun vadeli sigorta kolları açısından zorunlu olarak sigortalı olunması gereken bir işte çalışanlar veya nafaka bağlanmış ya da nafaka bağlanması mümkün olanlar hariç olmak üzere, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları tarafından muhtaç olduğuna karar verilenlere muhtaçlık hâli devam ettiği müddetçe (4.860) gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımından bulunacak tutarda,
b) İlgili mevzuatı çerçevesinde alınacak sağlık kurulu raporu ile engelli olduklarını kanıtlayan, 18 yaşını dolduran ve talebine rağmen Türkiye İş Kurumu tarafından işe yerleştirilememiş olan Türk vatandaşlarından; sosyal güvenlik kuruluşlarının herhangi birinden her ne nam altında olursa olsun bir gelir veya aylık hakkından yararlananlar ile uzun vadeli sigorta kolları açısından zorunlu olarak sigortalı olunması gereken bir işte çalışanlar veya nafaka bağlanmış ya da nafaka bağlanması mümkün olanlar hariç olmak üzere, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları tarafından muhtaç olduğuna karar verilenlere muhtaçlık hâli devam ettiği müddetçe (3.240) gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımından bulunacak tutarda,
aylık bağlanır.
Nafaka bağlanan veya nafaka bağlanması mümkün olanlar ile sosyal güvenlik kuruluşlarının herhangi birinden her ne nam altında olursa olsun gelir veya aylık hakkından yararlanan durumunda ya da uzun vadeli sigorta kolları açısından zorunlu olarak sigortalı olunması gereken bir işte çalışan durumunda kendisine bakmakla yükümlü bir yakını bulunan engelli çocuklar hariç olmak kaydıyla; Türk vatandaşı olan, 18 yaşını tamamlamamış ve ilgili mevzuatı çerçevesinde alınacak sağlık kurulu raporu ile engelli oldukları kanıtlanmış durumundaki engelli yakınlarının bakımını üstlenen Türk vatandaşlarından, her ne nam altında olursa olsun her türlü gelirler toplamı esas alınmak suretiyle hane içinde kişi başına düşen ortalama aylık gelir tutarı 16 yaşından büyükler için belirlenmiş olan asgari ücretin aylık net tutarının 1/3'ünden daha az olan ve Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları tarafından muhtaç olduğuna karar verilenlere muhtaçlık hâli devam ettiği müddetçe ve bakım ilişkisini fiilen gerçekleştirmeleri kaydıyla, (3.240) gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımından bulunacak tutarda aylık bağlanır.
Birinci fıkranın (a) ve (b) bentleri kapsamına giren engellilerden veya ikinci fıkra gereğince aylık bağlanacak engelli yakınlarından, her ne nam altında olursa olsun her türlü

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden dyLpcfu - CF0Kao1 - zb3CJPX - b9ER4M= ile erişebilirsin

gelirler toplamı esas alınmak suretiyle, hane içinde kişi başına düşen ortalama aylık gelir tutarı, 16 yaşından büyükler için belirlenmiş olan asgari ücretin aylık net tutarının 1/3'ünden fazla olanlar ile aynı tutardan fazla gelir sağlaması mümkün olan kimseler muhtaç kabul edilemez ve kendilerine aylık bağlanamaz. (Ek cümle: 20/2/2014-6525/12 md.) Ayrıca, 2828 sayılı Kanun hükümlerine göre harçlık ödenenler de muhtaç olarak kabul edilemez ve kendilerine bu Kanun hükümlerine göre aylık bağlanamaz.

65 yaşın doldurulmasından önce bu madde hükümlerine göre bağlanmış olan aylıkların aynı şekilde ödenmesine devam olunur. (Değişik ikinci cümle: 14/4/2016-6704/2 md.) Bu Kanunun 1 inci maddesine göre aylık bağlananlara; başkasının yardımı olmaksızın hayatını devam ettiremeyecek kadar engelli olduklarını ilgili mevzuatına göre alınacak sağlık kurulu raporu ile kanıtlamaları ve birinci fıkranın (a) bendi ile üçüncü fıkradaki koşulları taşımaları hâlinde, birinci fıkranın (a) bendine göre aylık bağlanır. Aylık bağlanmasına esas teşkil eden engellilik oranı değişen kişilerin aylıkları durumlarına göre yeniden tespit olunur. Engellilik oranı, bu Kanuna göre aylık bağlanması gereken oranın altına düşen kişiler ile üçüncü fıkrada belirtilen aylık ortalama gelir tutarından fazla gelir elde etmeye başlayan kişilerin aylıkları kesilir.

İkinci fıkra kapsamına giren 18 yaşından küçük engelliler, 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 60 ıncı maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinin (3) numaralı alt bendi kapsamına girenlere ilişkin hükümler çerçevesinde genel sağlık sigortasından yararlandırılır. Bu engellilerin bakımı amacıyla ikinci fıkraya göre aylık bağlanacak kişilerden genel sağlık sigortalısı veya bakmakla yükümlü olunan kişi durumunda olmayanlar 5510 sayılı Kanunun 60 ıncı maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinin (1) numaralı alt bendi kapsamında kabul edilir.

Birinci fıkra hükümlerine göre aylık almaya hak kazanacak şekilde engelli olduğunu belgeleyen ve herhangi bir sosyal güvenlik kurumundan yetim olarak aylık veya gelir almakta olan çocuklardan bu kurumlardan aldıkları aylık veya gelir toplamı tutarları, bu madde gereğince durumlarına göre ödenebilecek tutardan daha az olanlara; aradaki fark ilgili sosyal güvenlik kurumu tarafından (birden fazla sosyal güvenlik kurumundan aylık veya gelir alanlar için yalnızca tercih edecekleri bir sosyal güvenlik kurumu tarafından) ödenir ve bu şekilde ödenen tutarlar Hazineden tahsil edilir."

15. 25/01/2013tarih ve 28539 sayılı ResmiGazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşları ile Engelli ve Muhtaç Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Yönetmeliğin *"Tanımlar"* başlıklı 4. maddesinin (e) bendinde, *"mütevelli heyetinin; Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfının, karar organını"*, (ı) bendinde ise, *"vakfın; Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarını"* ifade ettiği belirtilmiştir.

16. Aynı Yönetmeliğin "*Düzenleyici işlemler*" başlıklı 19. maddesi şöyledir:

"Bu Yönetmeliğin yürürlüğe girmesi ile birlikte muhtaçlık kararının alınması ve aylıkların bağlanmasına ilişkin tüm iş ve işlemler Vakıflar tarafından yerine getirilir"

B. Yargı Kararları

17. Yargıtay İçtihadı Birleştirme Hukuk Genel Kurulunun 09/06/2017 tarih ve E.2016/3., K.2017/4 sayılı kararında, *"...Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarının özel hukuk tüzel kişiliğine sahip, ayrı işyeri olan bağımsız işveren oldukları..."* tespit edilmiştir.

18. Uyuşmazlık Mahkemesinin benzer mahiyetteki 08/07/2019 tarih ve E.2019/279, K.2019/422 sayılı; 28/05/2020 tarih ve E.2020/269, K.2020/319 sayılı kararları ile, *"3294 sayılı Kanun'a göre faaliyet gösterecek vakıfların mütevelli heyetleri çoğunlukla belli kamu*

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden dyLpcfu - CF0Kao1 - zb3CJPX - b9ER4M= ile erişebilirsin

görevlilerinden oluşmasına rağmen, gerek 3294 sayılı Yasada, gerek diğer düzenlemelerde; söz konusu vakıfların kamu tüzel kişiliği şeklinde kurulduğuna işaret eden özel bir düzenlemeye yer verilmeyip, söz konusu vakıfların Medeni Kanun hükümlerine tabi olarak kurulup faaliyette bulunmalarının öngörülmüş olması karşısında davacının muhtaçlık aylığının kesilmesine ilişkin açılan davanın özel hukuk hükümleri uyarınca çözümlenmesi gerekeceği" sonucuna varılarak, uyuşmazlık konusu davanın çözümünde adli yargının görevli olduğuna karar verilmiştir

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

19. Uyuşmazlık Mahkemesinin Rıdvan GÜLEÇ'in Başkanlığında, Üyeler Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 16/06/2025 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi gereğince yapılan incelemeye göre, Asliye Hukuk Mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuru yapıldığı, mahkemece adli yargı dosyasının gönderildiği, idari yargı dosyasının istenildiği ve İdare Mahkemesince dosyanın gönderildiği ve sonuçta usule ilişkin başka bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, adli ve idari yargı yerleri arasında doğan görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

20. Raportör-Hâkim Gülşen AKAR PEHLİVAN'ın davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ'nin davada adli yargının, Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın ise davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

21. Dava, davacıya bağlanan engelli maaşının kesildiğinin bildirilmesine ilişkin Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı Başkanlığı işleminin iptali ve ödenmeyen maaşların tahsili istemiyle açılmıştır.

22. Olayda, davacıya, 2022 sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanun uyarınca bağlanan engelli aylığının, *"işlemiş olduğu suçun mahiyeti"* nedeniyle kesildiğinin bildirilmesine ilişkin, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı Başkanlığı işleminin iptali ve ödenmeyen aylıkların davalıdan tahsiline karar verilmesi istemiyle davanın açıldığı anlaşılmıştır.

23. Konuya ilişkin mevzuat hükümleri ile somut olay birlikte değerlendirildiğinde, 3294 sayılı Kanun'da, bu Kanun gereğince oluşturulan vakıfların *"kamu tüzel kişisi"* olduklarına dair açık bir hüküm bulunmamaktadır. Şu halde kanun koyucunun sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıflarına bilinçli olarak *"kamu tüzel kişiliği"* vermediği, vakıfların Türk Medeni Kanunu hükümlerine göre kurulmasını ve yine özel hukuk tüzel kişisi olarak özel hukuk hükümlerine göre faaliyet göstermesini istediği açıktır. Kaldı ki, sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıflarının kısmen kamu kaynağı kullanmaları, kamu kurumu olarak nitelendirilmeleri için yeterli bir sebep değildir. Yine oyçokluğu ile karar alan ve uygulayan sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıflarının mütevelli heyeti, atanmış ve seçilmiş üyelerden oluşmakta, kamu görevlileri ile birlikte belirli sayıda muhtar, sivil toplum

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden dyLpcfu - CF0Kao1 - zb3CJPX - b9ER4M= ile erişebilirsin

kuruluşu yöneticileri ve hayırsever vatandaşlardan oluşmaktadır ve heyet vakfın hem karar hem de yürütme icra organıdır. Netice olarak, sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıfları, bir tüzel kişi olmanın ötesinde özel hukuk tüzel kişisidir. Zira 3294 sayılı Kanun hükümleri de, özellikle vakfın gelirleri, yapısı, karar alma mekanizması bakımından farklı bir sonuç öngörmemektedir.

24. Bu durumda, davaya konu edilen işlemin, 3294 sayılı Kanun'un 7. maddesi kapsamında vakıf mütevelli heyeti kararı ile yapıldığı, vakıfların Medeni Kanun hükümlerine tabi olarak kurulup faaliyette bulunmalarının öngörülmüş olması nedeni ile dava konusu işlemin kamu gücü kullanılmak suretiyle tesis edildiğinin kabulünün mümkün bulunmadığı anlaşıldığından, davanın görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

25. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Bitlis 2. Asliye Hukuk Mahkemesinin 18/03/2025 tarih ve E.2024/185 sayılı başvurusunun reddi gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Bitlis 2. Asliye Hukuk Mahkemesinin 18/03/2025 tarih ve E.2024/185 sayılı BAŞVURUSUNUN REDDİNE,

16/06/2025 tarihinde, Üyeler Ahmet ARSLAN ve Bilal ÇALIŞKAN'ın KARŞI OYLARI ve OY ÇOKLUĞU İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Rıdvan	Nilgün	Doğan	Eyüp
GÜLEÇ	TAŞ	AĞIRMAN	SARICALAR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden dyLpcfu - CF0Kao1 - zb3CJPX - b9ER4M= ile erişebilirsin

K A R Ş I O Y

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2. maddesinde; iptal davalarının, idari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlal edilenler tarafından açılacağı hükme bağlanmıştır. İptal davasına konu edilebilecek işlemler, idari makamların idare işlevine ilişkin olarak tesis ettikleri, muhatapları yönünden çeşitli hak ve yükümlülükler doğuran tek yanlı irade açıklamalarıdır.

3294 sayılı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanunu'nun 7. maddesinde; "Bu Kanunun amacına uygun faaliyet ve çalışmaları yapmak ve ihtiyaç sahibi vatandaşlara nakdi ve ayni yardımda bulunmak üzere her il ve ilçede sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıfları kurulur. Mülki idare amirleri vakfın tabii başkanı olup, defterdar, il milli eğitim müdürü, il sağlık müdürü, il tarım müdürü, il sosyal hizmetler ve çocuk esirgeme kurumu müdürü ve il müftüsü; ilçelerde belediye başkanı, mal müdürü, ilçe milli eğitim müdürü, Sağlık Bakanlığının ilçe üst görevlisi, varsa ilçe tarım müdürü ve ilçe müftüsü vakfın mütevelli heyetini oluşturur. Ayrıca her faaliyet dönemi için, il dahilindeki köy ve mahalle muhtarlarının valinin çağrısı üzerine yapacağı toplantıya katılanların salt çoğunluğuyla kendi aralarından seçecekleri birer muhtar üye ile ilde kurulan ve bu Kanunda belirtilen amaçlara yönelik faaliyette bulunan sivil toplum kuruluşlarının yöneticilerinin kendi aralarından seçecekleri iki temsilci ve hayırsever vatandaşlar arasından il genel meclisinin seçeceği iki kişi; ilçe dahilindeki köy ve mahalle muhtarlarının kaymakamın çağrısı üzerine yapacağı toplantıya katılanların salt çoğunluğu ile kendi aralarından seçecekleri birer üye ile ilçede kurulu ve bu Kanunda belirtilen amaçlara yönelik faaliyette bulunan sivil toplum kuruluşlarının yöneticilerinin kendi aralarından seçecekleri bir temsilci ve hayırsever vatandaşlar arasından il genel meclisinin seçeceği iki kişi mütevelli heyetinde görev alırlar. İl veya İlçede bu Kanunda belirtilen amaçlara yönelik faaliyette bulunan sivil toplum kuruluşu olmaması halinde, hayırsever vatandaşlar arasından il genel meclisinin seçeceği üçüncü bir kişi daha mütevelli heyetinde görev yapar. Vakıf senetleri mahallin en büyük mülki idare amiri tarafından Medeni Kanundaki hükümlere göre tescil ettirilir.

Yukarıya aktarılan mevzuat hükümlerinin birlikte değerlendirilmesinden kuruluşu, karar mercii ile faaliyet alanı Kanunla belirlenmiş, faaliyet alanı Anayasanın başlangıç kısmı ile 2. maddesinde ifade bulan sosyal devletin gereklerinin yerine getirilmesine dair kamu hizmeti olan ve fakru zaruret içinde ve muhtaç durumda bulunan vatandaşlar ile gerektiğinde her ne suretle olursa olsun Türkiye'ye kabul edilmiş veya gelmiş olan kişilere yardım etmek, sosyal adaleti pekiştirici tedbirler alarak gelir dağılımının adilane bir şekilde tevzi edilmesini sağlamak gibi kamu yararına uygun amaçları olan sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıflarının, özel hukuk tüzel kişiliği yanında kamu tüzel kişiliğine de sahip karma tüzel kişiliklerinin olduğu sonucuna varılmaktadır.

Bu durumda, davacıya 2022 sayılı Kanun hükmü uyarınca bağlanan engelli aylığının kesildiğinden bahisle yapılan başvurunun Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı Başkanlığınca verilen cevabın kamu gücüne dayanılarak tesis edilmiş bir idari işlem olduğu, bu nedenle uyuşmazlığın görüm ve çözüm görevi idari yargı yerine ait olduğu düşüncesiyle aksi yöndeki çoğunluk kararına katılmıyoruz.

Üye	Üye
Ahmet ARSLAN	Bilal ÇALIŞKAN

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden dyLpcfu - CF0Kao1 - zb3CJPX - b9ER4M= ile erişebilirsin